

Pe un an . . . 100
 Pe jumătate an 14.
 Pe 3 luni . . . 7.
 Pe o lună . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 760.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 4/6

INSERTIUNILE
 se primesc la adresa
 strazie.

Mulțumite publice și Lege
 deschisă costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se la-
 napoază.

Regimul Dunării.

Arad, 23 Decembrie.

Nu demult publicasem informația că România a luat o seamă de măsuri, pentru a se pune la adăpostul ori căror surprize, în apele sale teritoriale, Prutul și Dunărea. Pe cursul ambelor râuri a plasat baraje de mine, îndeosebi la frontiera bulgară, dar dela Giurgiu-Rusciuc a interzis circulația vapoarelor străine. Un fapt ca acesta este de o deosebită importanță și chestiunea regimului special al Dunării este din nou actuală.

Mărețul fluviu are un rol covârșitor în istoria popoarelor din Răsărit. Pentru stăpânirea lui s'au purtat războaie crâncene și s'au lămurit rosturile atâtor națiuni. Într'un articol de ziar ne interesează numai evoluția mai nouă a chestiunii, și vom căuta să relevăm însemnătatea actului de deunăzi al regatului român prin luarea măsurilor amintite.

Congresul dela Viena, 13 Noemvrie 1814, stabili principiul liberei navigații a râurilor internaționale. Acest principiu însă a suferit o eclipsare în urma rivalităților economice și comerciale dintre diferitele state. Dela acest congres până la tratatul de Paris monopolul circulației îl avea Austria, cele dinopolul circulației erau austriece, însă ciocnirile cu Rusia nu puteau fi evitate, căci imperiul moscoviților în toată bună vremea râvnia o situație de mare putere riverană. Până la 1856 deci Europa era doamna Dunării. La 30 Martie al acestui an însă s'a încheiat tratatul de Paris care tindea să men-

ție „sindicatul european” al Dunării, și să împiedece pe viitor amestecul Rusiei în afacerile principatelor române și provinciilor creștine din imperiul turcesc, adică principiile admise la congresul din Viena pentru navigația râurilor ce separă ori traversează anumite teritorii, vor fi aplicate numai pentru Dunăre și gurile ei. Atunci s'a hotărât să se sfarme stâncile dela Porțile de fier și să se înlăture nomolul dela gurile Dunării.

Puterile reprezentate la acest congres au creat *comisia europeană* a Dunării, constituită de delegații statelor semnatare și însărcinată să facă planurile și să execute lucrările necesare pentruca gurile Dunărei și părțile învecinate ale mării să fie navigabile.

Tratatul dela Berlin din 1878 menține *comisiunea europeană* și decide ca ea să-și exercite atribuțiile până la Galați într'o completă independență de autoritatea teritorială. În virtutea tratatului din 1878 toate fortărețele situate între Porțile de fier și mare trebuie să fie dărâmate.

Proiectele ulterioare ale puterilor pentru navigația dunăreană nu mai au un caracter de stabilitate, ci se schimbă de azi pe mâine. Un proiect de pildă preconiza instituirea unei comisii la Dunăre, a cărei președinție să o aibă reprezentantul austro-ungar, iar din comisii fac parte și delegații ai diferitelor puteri luați din sânul comisiei Dunărene. România, Bulgaria, Serbia aveau „un simplu vot”. Ori alt proiect pretindea o *împărțire a cursului în sectoare longitudinale*: pentru Serbia partea dela gura Timocului până la Porțile de fier, pentru Bulgaria dela Nicopol la Silistra, iar dela Brăila în sus ar fi fost Comisiunea Dunăreană; pentru România ră-

mănea porțiunea Severin-Nicopol, atunci când nici un stat n'avea hotarele sale mai larg udate de Dunăre ca România, cum se pronunță un dinstins istoric român.

Să amintim toate aceste pentruca să se cunoască până în amănunte antecedentele actului de desăvârșită independență săvârșit deunăzi de regatul român. La conferința întrunită la 1881 la Londra pentru a rezolvi chestiunile referitoare la regimul gurilor rusoromâne, *România neîntind decât ca titlu consultativ a refuzat să ia parte!* Această conferință, printr'un act din 1883 a prolongit atribuțiile comisiei europene până în 1904, stipulând înoarea lor prin o tacită înțelegere din trei în trei ani. Ea a creat în acelaș timp o *comisiune mixtă*, constituită dintr'un delegat al comisiei europene și al reprezentanților puterilor riverane, Austro-Ungaria, Serbia, Bulgaria și România.

Așadar România, prin reprezentantul țării la Viena, d. P. P. Carp, și ministrul de externe român, regretatul D. A. Sturdza, a făcut cea mai bună politică atunci când a refuzat să ratifice deciziunea conferinței de Londra, acea *comisiune mixtă* nu s'a constituit niciodată, așa că astăzi între Brăila și Porțile de fier *supraveghierea navigației este făcută de autoritățile românești, sârbești și bulgărești* asupra marginilor respective de apă. Dunărea mijlocie este regimul dreptului comun.

În temeiul acestor fapte ne permitem să facem concluzia care congruiază cu punctul nostru de vedere față de evenimentele internaționale. Mormanul stipulațiilor din diferite tratate și convenții n'a putut să se mențină, artificialitatea lui a trebuit să cedeze

Muzica la Români.

De Dr. G. Șorban.

(Urmare.) (3)
 Regina, însăș muziciană pasionată și bună pianistă intrunește în jurul ei pe toți factorii remarcabili ai muzicii, sprijinește talentele (Enescu, A. Cionca, Socrate Barozzi, Florica Pursch etc.) inspiră prin poeziile sale compozitorii (Dima, Caudella, Enescu, Scarlatescu etc.) ba ia parte *activă* la audițiunile ei delicioase din palatul regal sau Castelul Peleş și dă pilda bună chiar și prin aceea că ia instrucțiuni de armonie dela Wachmann.

Palatul regal devine un focular de muzică națională, o probă de foc a talentului începător și desăvârșit.

(Cât de mult se deosebeste acest mediu cald, încântător de acela al principelui electoral din Salzburg, care îl puse pe Mozart la masa servitorilor, dându-i rang după camerier și înjurându-l în mod mojice sau de acela al robustului rege Bourbon al Spaniei (Carol IV), care vroii să-l arunce pe fereastră pe vestitul Boccherini, deoarece nefericitul debutant cu ocaziunea unei audițiuni avu curajul să facă niște obiecțiuni asupra criticii nejuste a regelui.)

Cultura muzicală ia avânt.

Wiest († 1889) formează o pleiadă de violiniști buni apreciați și aplicați și în străinătate.

Conservatorul de muzică crește elevi, cari cu cinste înlocuiesc pe „maestrii” strecurați de prin străinătate și introduc spirit național în programele lor (I. Cutropi, G. Folino, E. Marin, I. Vla-mele etc.). În capitală cât și în provincie se formează societăți muzicale, coruri ca „Hora”, „Cercul artistic muzical”, „Carmen” (!), „Doina Vrancei”, „Progresul”, „Buciumul”, Quartetul „Carmen Sylva”, „Liedertafel” și last not least orchestra ministeriului sub conducerea lui D. Dinicu.

Stephanescu face progrese remarcabile cu elevii lui de cant, tot asemenea Popovici-Bay-reuth care, după un turneu foarte reușit obținut pe scenele celor mai distinse opere din Europa după E. Wachmann ocupă postul de director al conservatorului din București (1903).

Se nasc și compoziții. Afară de Wachmann tatăl și fiu, Wiest, devin cunoscuți prin compozițiile lor, Gh. Scheletti, Stephănescu, Familia Dinicu, Cohen-Linaru, C. Demebrescu, Kiriac Dinicu, Cohen-Linaru, C. Demebrescu, Kiriac (conducătorul celui mai valoros cor „Carmen”, un bărbat pe cât de distins pe atât de modest, unul dintre acei puțini cari se ocupă cu culegerea sistematică a cântecelor populare), M. Scarlatescu (Peter Cornelius-ul românesc), Mărgăritescu (inspectorul muzicelor armatei, care a redactat timp de 2 ani cea mai bună revistă muzicală „Muzica” — (se vede că toate

revistele muzicale românești „Doina”, „Arta”, „R. muzicală”, „Muza Română”, „Revista muzicală”, au aceeaș soartă). Antecesorul dlui Mărgăritescu, simpaticul și blândul Ivanovici de origine din Ungaria, cunoscut și apreciat mai mult în străinătate decât în țara sa. El cu val-surile sale duioase deja de mult cutierase toată lumea și mă mir că în România nu s'a găsit până acum nimeni care să fi iertit vre-un șir modest al lui Ivanovici. Respectând și genul modest de muzică de dans (numai să fie bun!) eu afirm, că muzica lui Ivanovici constituie o continuare de evoluție a șirului de catene: Schubert—Lanner—Strauss—Millöcker—Waldteufel—Ivanovici.

Dintre compozitorii mai tineri amintesc pe Nicolescu, Ionel Brătianu, Otescu, Anastasescu, Stan Golestan (Sonata pentru violină, cântece etc.), Boskoff, Cosmovici (autorul celor 2 opere reprezentate în Viena) și în fine pe acel fenomen muzical admirat pretutindenea, fermecând lumea cu arculusul său de măestru, virtuos dintre cei mai buni, pianist, dirigent și compozitor, într'o singură persoană, fala și speranța națiunii române precum și o dovadă eclatantă că până unde poate să o ducă un talent românesc dacă are recerintele desvoltării unui artist. Acest compozitor e *Gheorghe Enescu* autorul „Poemei române”.

dreptului care împacă necesitățile statelor mici riverane. Felul cum a progresat evoluția chestiei Dunării este foarte instructivă, și cine știe unde s'ar fi ajuns, câte influențe ar fi stîrbit suveranitatea României în apele sale teritoriale, dacă Sturdza și d. P. P. Carp, n'ar fi respins ratificarea deciziunii conferinței pe care am amintit-o. Pășirea energică a statelor mici, a căror soarte o lamentăm tocmai fiindcă în actuala situație n'au fost în stare să-și cumpoască interesele de viață și să aleagă mijloacele salvatoare prin înființarea unei ligi numai a lor nu poate rămânea fără succes când este vorba de revendicări drepte.

Poate astăzi nu ne-am fi ocupat cu chestia aceasta dacă în numărul de 13 Decembrie al ziarului *Le Temps*, organul ministerului de externe francez, ce tocmai ne-a sosit, n'am fi găsit la rubrica situației diplomatice observarea aceasta justă, că *România a fost în drept să ia în apele sale teritoriale mîsurile pe cari le crede necesare.*

Regatul român își are dreptul său bine determinat în regimul special al marelui fluviu Dunărea, cu rol decizător în lămurirea și întărirea rosturilor naționale românești...

Vicisitudini grecești.

„Adevărul de astăzi nu este întotdeauna cel de mâine”.

Arad, 23 Decembrie.

Traducem din nrul de la 17 Decembrie al lui „*Independance Roumaine*”, organul oficial al guvernului român, următorul interesant articol:

De două luni încoace, cel mai interviu om al Europei este regele Greciei. Este cu adevărat asediat de ziariștii francezi și englezi. Ententa are toată încrederea în regele Constantin, cu toate acestea este nerăbdătoare să-i știe părerile referitoare la neutralitatea pentru care poartă garanțe.

Suveranul Greciei a fost foarte precis în toate interogațiile acordate cu multă bunăvoință. Reprezentantului lui „*Times*” i-a spus, că în deosebi Londra nu trebuie să uite că el este regele Greciei, care are responsabilitatea destinului patriei sale și acuma, când i se des-

fășoară atâtea triste exemple. Această vorbă a fost reprodusă de un ziar din Atena, redată în alt aspect mai înflorit dar de-o crudă și supremă inconveniență. „*Nea Himera*” a ținut să accentueze „eroica greșală” a celor doi suverani, urma cărora nu vrea s'o urmeze regele Constantin.

De fapt însă, suveran, ministrul, popor și Grecia întreagă, sunt într-o stare sufletească particulară, care dacă nu poate scuza, în tot cazul însă dă explicații tuturor stărilor de surescitare. Rezultatul principal al tratatului de la 1913, cel mai sublim port al Greciei noi, de săptămîni de-a rândul este ocupat de trupe străine, și în chestia retragerilor de trupe grecești din Salonic și libera comunicație dintre Port și drumul de fier, se continuă nesfârșitele negocieri dintre cabinetul din Atena și Ententa.

În același timp, dela frontieră sosesc mereu știrile neliniștitoare. Incendul se apropie de teritoriul elin, poate că ziua de mâine are să aducă noul irupțiuni de trupe străine și în ciocnirea ce se va produce Grecia va fi expusă la foc și sânge. Ea, care voia să panseze rănilor celor două campanii din urmă va fi nevoită să se a-lătore unela dintre beligerante, fapt privit de rege și guvern ca un nenoroc, ori să stea cu mîinile în sân la aspectul devastării Pământului grec.

Pentru a treia oară fatalitatea ar aduce nimicirea uneia dintre statele mici pentru care toată lumea n'avea decât sentimente de simpatie.

Nu mai poate fi vorba de o perspectivă îndepărtată, care să dea răgaz de socoteală și precugetare. Se cere deciziunea momentană de a merge în dreapta ori stînga, fiindcă de ambele părți e chestie de urgență. Este foarte probabil că baronul Schenk are să ceară o soluție precisă sub același titlu ca și M. Guillemin: puțin împotrivă dacă Atena nu răspunde la timpul său, se vor bate pe teritor grecești fără permisiunea ei.

Se poate imagina o deciziune luată în aceste condiții extreme?

La caz că Grecia se solidarizează cu Ententa, cu riscul de a fi învinsă, se poate aștepta din partea inamicului în vorbele: „Eu sunt, și rămân”. Salonicul este o perlă de care nici un învingător nu va abziice de bună voie. Dacă decide pentru Bulgaria și puterile centrale? Într-o clipă va asista la deteriorarea porților sale de către flota inamică. Adevărat, că i s'a indicat cărarea mijlocului prin care să evite acest dezastru: desarmînd Anglo-Francezii să fină în captivitate un număr considerabil din personalitățile marcante și să anunțe că pentru

fiecare canon tras în malurile eline, va răspunde cu un cap de om!

Pentru moment, nici una dintre aceste alternative nu pare probabilă. Dacă se adevărește că guvernul grec a consimțit să-și retragă trupele staționate aproape de Salonic. Astfel se poate reveni asupra vorbeii că are să-și păstreze neutralitatea, lăsînd franco-englezii și austro-germanii să se măcelărească sub ochii săi... Iar Bulgarii, se pare că se abțin de a trece frontiera elină.

Să nu se uite însă vorba, adevărul de astăzi nu este întotdeauna cel de mâine (la verite' d'aujourd'hui n'est pas toujours celle de demain).

Opoziția maghiară anunță reluarea luptei împotriva guvernului. Partidele opoziționiste maghiare au convocat pe ieri după amiază o conferință populară în localitățile clubului independentist, la care s'au înființat conții Mihail Károlyi, Albert Apponyi, Iuliu Andrássy, Aladár Zichy și deputații Béla Földes și Iosif Szerényi.

Conferința a hotărît să înceapă în parlament cea mai violentă luptă împotriva guvernului, turburînd contele Ștefan Tisza prin atitudinea sa pacea dintre partidele parlamentare. Opoziția se simte provocată prin punerea la desbatere a proiectului despre Centrala institutelor financiare. Opoziția va cere ca să fie reintrodusă ședința de interpelări de Sâmbătă.

GLOTAȘII DE 43-44 ANI VOR FI TRIMIȘI ÎN FRONT. Se știe că glotașii austriecci găsiți apți pentru serviciu militar, născuți în 1871 și 1870 vor avea să se prezinte în 17 Ianuarie 1916 pentru începerea serviciului la comanda indicată pe legătura de glotaș, iar cei născuți în 1865, 1866 și 1867 în 21 Ianuarie 1916. Adecă sunt chemate sub arme cele două mai tinere și cele două mai înaintate în etate din contingentele celor născuți între anii 43-50 ani. Glotașii de 48-50 până la alte dispoziții, vor fi întrebuințați în interiorul țării și în etape, iar cei de 43 și 44 ani vor fi trimiși probabil ca rezerve în front. În scopul acesta, e necesar ca elementele mai tinere, apte pentru serviciul de front, cari sunt întrebuințate încă în interiorul țării sau în etape să fie înlocuite cu contingentele mai înaintate în etate. De sine înțeles că aceasta reclamă timp mai îndelungat și de aceea e necesar ca glotașii de 48, 49 și 50 de ani să se prezinte încă de acum.

(Gheorghe Enescu, născut în Moldova în 1882 în frageda vîrstă deveni elev lui Hellmesberger în Viena mai apoi dela 1894 elev lui Massenet, Marsick și Faure la conservatorul din Paris. În vîrstă de 17 ani compuse „Poema română” o simfonie (es moll) în 1905 și alte 2 rapsodii pentru orchestră, piese de pian (Luiza D dur op 10, Variațiuni pentru 2 pianuri), piese de violină (Sonate), muzica de cameră (octoar în C dur — violine, 2 viole, 2 celli — compus în 1900, Quartet în D dur 1903) multe cîntece pentru voce și pian pe poeziile Carmen Sylvei, Clement Marat etc.). Ca virtuos e unul dintre cei dintâi, cu care cei mai renumiți artiști ai lumii (Raoul Pugno †, Dohnányi Cassaloe etc.) bucurau se asociază. Puterea lui cea mai mare îi stă la tot cazul în virtuozitate, dar pe noi ne interesează mai mult în calitate de compozitor. Nu începe în doială că astăzi Enescu e cel mai valoros compozitor al nostru.)

Dar să nu se creadă că România ar avea numai un singur virtuos distins. Mare e numărul acelor artiști cari parte în România, parte așezați în străinătate aduc cinste numelui românesc. Iată lista artiștilor debutanți, care listă însă nici decît nu e completă:

Violiniști: Enescu, Barbu, Socr. Barozzi. (elev lui Bertheljer Paris), C. C. Notara G. Dinicu, Anton Kneizel.

Pianisti și pianiste: Gh. Boskow (elevul lui Diemer), Aurelia Cionca (eleva lui Reisenauer), D-soarele Radulescu, Sion, Marin, Roza Foșăneanu, Constanza Cantacuzino, Moscuna, Cella Delavrancea, Solacolu (Paris, Bruxelles) etc.

Și mai mare e numărul cântăreților și al cântărețelor:

Dna E. Teodorini, Paris, dna Nuovina, Stroescu, tenor, Boston, D. Florescu, bariton, Nadalovici, tenor, (Berlin), Madalena (Sion), Dorini Italia, Padureanu (Monte Carlo), Anna Iaskai, C. Crețu (Milano), N. Corfescu, bariton, G. Niculescu (bass).

Dar să trecem la Bucovina. Aici se naște Porumbescu care a înțeles dintre toți compozitorii români mai bine palpațiile inimelor românești.

Carl Miculi antecesorul lui, incontestabil fu un muzician mai perfect (pianist admirat, editorul renumit al compozițiilor lui Chopin al cărui elev fusese el însuși), dar nici decît nu avusesse acea influență asupra muzicii românești ca Porumbescu.

Compozițiile lui Miculi „48 Marceaux nationaux roumaines” nu le-am putut acvira.

În Bucovina apare cel dintâi studiu de „Armonie” în limba românească de Vorobchievici. T. Cav. de Flondor compune operete și cîntece plăcute. E regretabil că vestitul istoric, estetician, critic muzical Eusebiu Mandicescu (născ. în 1857) servește exclusiv interese străine.

Amintesc încă numele unui diletant Dr. N. Dracinschi care construie un aparat pentru susținerea tonurilor lui Tartini și stabili tonurile de combinație mai corect decît cum era în uz în lumea științifică muzicală.

În Bucovina fac serviciu bun muzicii na-

ționale: „Armonia”, corul mitropolitan, Soc. „C. Porumbescu” care făcu posibil să se tipărească toate compozițiile neuitatului artist.

Trecînd la cultura noastră muzicală din Ungaria, Transilvania și Banat, aici după activitatea unor străini cu compoziții înspăimîntătoare (Karrasz: „Ilustrațiune română etc.”) cultivarea muzicii noastre se leagă cu deosebire de 2 nume: Gh. Dima și Jacob Mureșan. Un efect nespuse de binefăcător avu și Porumbescu în scurta vreme cît a stat la Brașov ca conducător al corului dela biserica St. Nicolae.

(Sfârșitul în Nr.-ul viitor.)

Gândiri.

Cred, că roadem cu atîta răbdare la problemele învechite, fiindcă ne lipsesc altele. Puneți probleme! — vom vedea care are norocul să rămână dintre ele. „Lupta pentru existență” va distruge poate pe cele demodate, cari ne neliniștesc așa de mult.

Unul din marii cugetători ai lumii a descoperit — niște contradicții mari, în cari se încurcă mîntea omenescă. Existența lor o putem lamuri sau pe temeiuri logice, și atunci arătăm, că ele sunt aparente, — sau arătînd, că cunoștința conține un factor irațional — și atunci avem de a face cu adevărate contradicții...

Luclan Blaga.

Misiunea dlui Șebeko la București. România își va apăra neutralitatea cu armele.

Trupele austro-ungare-germane pe teritoriul grec. — Noul propunerii Româneli. — Rusia cere să-și treacă trupele pe teritoriul român. — Presa grecească și engleză despre atitudinea Româneli. — Șrapnele rusești cad într'un sat românesc. — Flota rusă capturăază un vapor românesc.

Arad, 23 Decembrie.

Se confirmă pe cale oficială că trupele austro-germane, de sub comanda generalului Gallwitz, au trecut frontiera greacă, atacând pe aliați, fără însă ca ele să fie atacate de Greci.

Cu aceasta, războiul balcanic tinde spre sfârșit. Din cauza terenului de lupte prea mic, aliații nu-și vor putea desfășura forțele lor și vor fi nevoiți să se retragă, dacă nu voiesc să fie nimiciți de artileria inamică.

Quadrupla recunoaște situația sa dificilă în Balcani și caută acum, ca prin autoritatea Rusiei, să-și salveze situația sa disperată.

În acest scop, pe lângă concentrările cari se fac în Basarabia, a fost trimis la București subsecretarul de stat al externelor și fostul ministru rus la Viena și București, d. Șebeko, pentru ca cu influința și cunoștințele sale, să solicite dela România ajutor pentru Serbia.

După cum ni se anunță din București, d. Șebeko are de făcut două propunerii:

1. Să ceară Româneli să intre în război alături de quadrupla înțelegere, promițându-i din partea Rusiei un ajutor de 500.000 de soldați și acceptându-se toate cererile Româneli, cerute prin nota din Mal a. c.

2. În caz că România nu va voi să intre în război, să permită libera trecere a armatelor rusești peste Dobrogea, obligându-se Rusia a plăti toate daunele cauzate și garantând că nu va transforma teritoriul Româneli în câmp de luptă. Totdeauna, pentru permiterea trecerii trupelor rusești peste teritoriul Româneli, Rusia se obligă a obține, în cazul unei victorii, rectificări de graniță din partea bulgară, plus să sprijinească punctul de vedere al Româneli în congresul păcii.

Ni se anunță din aceeași sursă bucureșteană, că diplomația austro-germană, aflând de scopul misiunii dlui Șebeko la București, va face și ea din partea ei o propunere Româneli.

În ce privește primul punct, diplomația puterilor centrale știe că este irealizabil. Cu privire la al doilea punct al cererii dlui Șebeko, puterile centrale cer Româneli, dacă va permite libera trecere a Rușilor, ca să permită liberul transport de muniții pentru armata bulgaro-austro-germană din Bulgaria și să se oblighe să dezarmeze trupele rusești, cari eventual ar fi respinse de pe teritoriul bulgar.

Ni se asigură, că guvernul român este ferm hotărât să refuze orice fel de cerere, atât din partea Rusiei cât și din cea a puterilor centrale.

D. Șebeko mai are misiunea să sondeze terenul, care ar fi atitudinea Româneli în caz când Rusia, fără consimțământul guvernului român, ar trece granița română și ar ataca pe Bulgari.

Allăm că la locurile competente se știe,

că în acest caz, România își va retrage toate trupele din Dobrogea, făcându-se responsabilă Rusia de evenimentele cari vor urma.

Se asigură că puterile centrale sunt decise a pune la dispoziția Româneli o armată care să albă misiunea de a alunga pe Ruși din Dobrogea-românească.

România este ferm decisă să-și apere până la urmă neutralitatea ei, față de oricine ar încerca să o atace.

Ziarul „Nouveau Siècle”, care apare la Salonic, vorbind despre atitudinea Rusiei față de România, scrie următoarele:

„După ultimele depeși sosite la Atena, gărecare tensiune ar exista în acest moment între București și Petrograd. Probabil, guvernul rus are de gând să forțeze mâna guvernului român. Cu toate protestările acestuia din urmă, concentrările de trupe rusești continuă la Reni.

Ziarul grec, adaogă:

„Pentru aceia cari urmăresc evenimentele, fără idei preconceptuate, nu este îndoiială că orice încercare a trupelor rusești de a trece granița românească, vor fi respinse cu armele. Dar, Rusia nu va comite această nebunie, care ar agrava și mai mult situația atât de primejdioasă a Quadruplei”.

Ziarul englez „Daily Telegraph” scrie următoarele:

„Guvernului englez nu-i este permis să renunțe la expediția balcanică și să-și retragă trupele dela Salonic.

În momentul când Quadrupla își va retrage trupele sale dela Salonic, România se va alipi de puterile centrale.

Și, în adevăr toate știrile sosite la Londra asupra atitudinii Româneli, confirmă că atitudinea ei e dubioasă”.

Se anunță din București, că pe când flota rusească bombarda Varna, două vapoare rusești cari se ascuseră în golful Ekrene au deschis focul asupra hotarului bulgar, așa că mai multe obuze au căzut pe teritoriul românesc în satul Ilamsi. Sentinelele române n'au fost rănite, cu toate că gloanțele au șuerat pe lângă ele.

În legătură cu bombardarea portului Varna, ni se comunică din București că flota rusească a capturat vaporul de transport român „Carpații”, care transporta cărbuni.

Olanda și războiul.

Declarația ambasadorului Olandei din Berna.

Berna, 22 Decembrie.

Astăzi am avut prilej să vorbesc cu van Panhuis ambasadorul Olandei la Berna. În rândul întâi, ambasadorul a vorbit despre trust și a spus că Olanda este foarte mulțumită de rezultatele lui. Principiile fundamentale ale trustului fac imposibilitatea negocierilor deopotrivă cu aliații ca și în interesul puterilor centrale. Trustul este constituit de cei mai de seamă comercianți ai Olandei cari supraveghează activitatea lui.

La întrebarea dacă Olanda se gândește la desarmarea armatei sale, ambasadorul olandez a răspuns următoarele:

— Camera a doua a făcut interpelația dacă este trebuință ca armata întregă să fie mobilizată, ceea ce reclamă enorme cheltuieli. Nu de mult guvernul a ținut o ședință secretă pentru dezbatererea acestei chestiuni, n'am reușit însă să aflăm rezultatele acestei ședințe.

Pentru Elveția e foarte ușor să-și dezarmeze armata, fiindu-i garantate frontierele contra unei invazii de liniile naturale de apărare. Situația Olandei este mult mai dificilă, fiind expusă atât pe uscat cât și de către mare. Guvernul olandez a fost necesitat să mobilizeze, trebuind să demonstreze față cu statele beligerante prin preparativele armatei sale. Frontiera occidentală de către Germania este apărată de o armată considerabilă. Astăzi avem o armată înarmată de 500.000 soldați. Suntem decisi să apărăm Olanda până la cel din urmă, dacă trupe dușmane ar trece frontierele noastre.

Riul Schelde care strătaie țara noastră, a fost deschis pentru navigație, dela izbucnirea războiului însă, Olanda are datorința să îngrijească ca nici vasele de război engleze să nu poată năvăli către Antwerpen, nici flota germană să nu poată traversa Scheldea pentru ca s'o împingă la malurile engleze. Gura Scheldei este subminată și apropierea malurilor olandeze fără pilot olandez, este moartea sigură. Marea din jurul Olandei este o primejdie pentru cei cari n'o cunosc și vasele cari ar îndrăzni s'o apropie ar risca înămolirea sigură.

Guvernul își păstrează cu strictetă îndatorirea de a rămâne neutral și de a fi păzitorul respectării acestei neutralități.

Trebuie să accentuăm că întotdeauna când vre-unul din statele beligerante, Anglia, Franța sau Germania a violat neutralitatea vaselor olandeze, la glasul energic de protest al guvernului nostru ni s'a dat deplină satisfacție.

— Credeți că poate fi vorba de un congres de pace ținut la Haga?

— Dacă micile state vor avea vot la restituirea păcii universale, nu este esclus, sfetnicul păcii să se întrunească la Haga. Guvernul olandez ar fi fericit dacă ar putea fi interpretul ambelor părți. Astăzi suntem încă departe de aceste posibilități. Țin să amintesc că dorința supremă a Olandei și a populației sale este restituirea păcii universale.

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
:: :: săvârșită de eroii noștri. :: ::

Situația în Balcani e gravă.

România și situația din Balcani.

Noul proiect Românii. — Expedițiune de represalii contra Bulgariei? — Noua bază de operațiuni a Quadruplei: Valona. — Italienii debarcă 150.000 soldați în Albania. — Atașatul militar român dela Constantinopol despre situația trupelor anglo-franceze din Gallipoli.

Arad, 23 Decembrie.

În cercurile diplomatice se discută cu apărindere, noua situație ce s'a creat în Balcani, prin retragerea trupelor anglo-franceze, pe teritoriul grec.

Guvernul grecesc se află azi între ciocan și nicovală.

Puterile centrale insistă pe lângă guvernul grec, de a uza de dreptul său de suveranitate spre a cere rechemarea trupelor anglo-franceze de pe teritoriul său, pe când puterile înțelegerii cer — cu aceeași insistență — de a le lăsa lor Salonicul ca bază pentru viitoarele operațiuni.

Grecia hotărâtă a nu lua parte la război — ar fi bucuroasă să se poată scăpa de trupele anglo-franceze de pe teritoriul său, pentru a nu da ocazie puterilor centrale să le urmărească.

Dar, Grecia are o situație geografică care o pune sub dependența puterilor înțelegerii. Așa fiind, telegramele cari vorbesc despre deciziunea Greciei de a se supune injocțiunilor puterilor înțelegerii — zic cercurile diplomatice — trebuiesc privite ca reflectând adevărul. Cum, însă, puterile centrale nu pot admite ca Salonicul să formeze o bază de unde Anglo-Francezii să poată amenința calea ferată Sofia-Constantinopol, este de prevăzut că trupele germane — în câteva zile vor fi silit să treacă frontiera greacă spre a sili trupele anglo-franceze de a se reîmbarca.

Odată această operațiune terminată războiul în Balcani va fi socotit ca terminat. Puterile centrale — se afirmă în aceleași cercuri diplomatice, — își vor concentra forțele în alte direcțiuni, de unde, la primăvară, se așteaptă să cadă decisiva.

Cum însă în Balcani mai există o forță care ar putea — la un moment dat — să încurce multe socoteli, din ambele grupuri beligerante se vor face *nouă și ultime încercări*, pentru a atrage această forță în spre sfera lor de activitate.

Astfel suntem informați că imediat după înfrângerea chestiunii cu trupele anglo-franceze dela Salonic, puterile centrale vor face României propuneri precise și categorice pentru a-și clarifica definitiv situația.

De ce natură vor fi aceste propuneri? În cercurile diplomatice, de unde am cules aceste date, se păstrează cel mai mare secret.

Impresia celor inițiați este, însă, că noile propuneri vor fi de natură a mulțimi chiar pe cei mai pretențioși.

Cetim în ziarul „Adevărul”, din București:

„S'a svornit deunăzi că Rusia ar fi făcut pe lângă guvernul român un demers cu privire la trecerea armatei sale spre a ataca Bulgaria. Cercetând în cercurile oficiale autorizate dacă acest svorn e întemeiat ni s'a dat o asigurare formală că este lipsit de orice temei.

De când s'a retras guvernul Venizelos guvernul român n'a mai primit din nici o parte, dela nici un stat din împărăția înțelegerii sau

dela un stat balcanic vre-o propunere pentru intrarea în acțiune s'au pentru vre-o intervențiune diplomatică cu privire la evenimentele din Balcani.

Dar de aci nu rezultă că ar fi încetat orice acțiune diplomatică între noi și Quadrupla-Intelegere.

Avem informațiuni precise că asupra evenimentelor din Balcani au continuat și continuă încă tratative între București și cabinetele împărăției-intelegere și în special între București și Petrograd.

Firește că situația din Balcani, în urma evenimentelor desfășurate, s'a agravat în defavoarea înțelegerii. Faptul nu se poate ascunde, se mărturisește chiar de către înțelegerea.

Eșecul diplomatic și militar al înțelegerii este o urmare a neprevăderii acelor cercuri diplomatice și militare ale împărăției-intelegere cărora le-a incumbat sarcina de-a examina și a aviza, la timp, asupra situației din Balcani. Acei cari s'au făcut vinovați de o asemenea neprevădere, nu mai au azi cuvânt în conducerea afacerilor externe ale împărăției-intelegere, au fost înlăturați.

Preocuparea diplomatică și militară a aliaților este actualmente așintită asupra mijloacelor de a se întreprinde o nouă acțiune temeinic organizată, pentru a se îndrepta situația în Balcani.

Cine crede că aliații vor abandona Balcanii, — se înșală. Un diplomat al înțelegerii a făcut unui personaj guvernamental din România, următoarele declarațiuni:

— Știm că la Sofia și Berlin se crede că aliații vor abandona Balcanii și se vor întări pe celelalte fronturi. E adevărat că ne întărim zilnic pe celelalte fronturi. Dar ne-am legat prin angajamente de așa natură și ne-am pregătit astfel în vederea unui război mai lung, încât interesele vitale, de existență națională, ne impun noui și mari sacrificii.

Balcanii nu pot fi abandonați de aliați. În privința aceasta cred că este deja un acord stabilit.

Decamdată aliații se vor concentra la Valona. Acolo va fi baza nouilor noastre pregătiri. Tratativele cu Italia vor ajunge repede la un bun rezultat. O armată rusă puternică și extra-ordinar echipată va fi, la timp gata. Suntem absolut siguri de concursul unor noi și puternice forțe cari se vor alia cu înțelegerea, căci prin ea își vor asigura aspirațiunile ce le urmăresc. Așadar încă un mic popas în Balcani și apoi va veni pentru aliați victoria decisivă.

Se anunță din Zürich, că guvernul italian e hotărât ca să ridice cât mai curând la 150.000 numărul soldaților italieni debarcați în Albania, pentru ca apoi împreună cu armata sârbă să poată începe o nouă ofensivă și să atragă trupele germane de pe frontul Salonicului.

Se anunță din Constantinopol, că maiorul Trantomir, atașatul militar al României la Constantinopol, vizitând frontul Dardanelor, a declarat ziaristilor cari l'au întrebat, că dacă Quadrupla nu se va retrage repede din Gallipoli, toate trupele Quadruplei sunt în primejdie de a fi nimicite.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 22 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Ici-colo lupte de artilerie și ciocniri.

Pe frontul italian: Activitatea artileristică italiană de pe frontul Tirolului se continuă. Pe celelalte linii încă se dau lupte izolate de artilerie. Un atac direcționat contra noastră la capul podului dela Tolmein s'a zădărnicit în focurile noastre.

Pe frontul sudestic: La Ipek am răpit 69 tunuri îngropate de Sârbi. Sperăm că acest număr să sporească considerabil.

Berlin, 22 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Francezii au atacat pozițiile noastre dela Hartmannsweilerkopf și Hritstein. La nord de Wattweiler Francezii au reușit să ocupe poarta dela Hartmannsweilerkopf, despre care au anunțat încă în luna Aprilie că o stăpânesc precum și un tranșeu dela Hulsensfirst. Astăzi am reocupat o parte a tranșeului dela Hartmannsweilerkopf. Atacul dușman dela Metzersal s'a nimicit în fața liniei noastre. Pe celelalte linii nu s'au dat decât lupte neînsemnate din cauza timpului neprielnic.

Constantinopol, 22 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general turc:

Pe frontul Irak: Luptele dela Kut el Amara se continuă cu mici pauze. Pe frontul Caucazului: Atacul dușman direcționat contra pozițiilor noastre de pe sectoarele Id, au fost respinse de-o trupă a noastră. Pe frontul dela Dardanele: Abia acuma luăm în stăpânire toată prada enormă de război lăsată de dușman în Ari-Burnu și Anaforta. Conspicuit lor nu s'a făcut încă. Într-o această pradă sunt două tunuri de mare calibru, un tun de campanie sistem Schneider-Creuzot, mulțime de puști, muniții, gloanțe pentru puști și mitraliere, furgoane cu muniții, bărci, catări, construcții de telefon și alte muniții. Aviatorii dușmani au bombardat ieri până seara fostele tranșee și tabere, de sigur cu scopul de a nimici tot ce au fost necesități să părăsească. n'au reușit însă. Despre aripele noastre stânge și drepte dela Sed-il-Bahr nu este nimic de remarcat. Toate atacurile dușmane direcționate contra centrului nostru le-am respins cu violență.

O ședință furtunoasă a saborului croat.

Atacuri împotriva Ungurilor.

Arad, 23 Decembrie.

Se știe, că deputații croați din camera ungară au adus în discuție cu prilejul desbaterii proiectului de indemnitate chestia *emblemelor mici* a instituțiilor comune, în care nu se găsește emblema Croației. Emblema mică cuprinde adevărat numai emblemele austriacă și ungară, fără emblemele țărilor asociate, cari se găsesc numai în emblema mijlocie. La protestul ridicat de Croați în camera ungară contele Tisza a răspuns că rezolvirea acestei chestii se va încredința comisiei regnicolare. Primul ministru a căutat cu acest prilej să-i liniștească pe Croați declarând că n'au nici un motiv pentru nemulțumire, deoarece la toate actele mai importante se va întrebuița emblema mijlocie în care e cuprinsă emblema Croației.

Declarația contelui Tisza nu i-a mulțumit însă pe toți Croații. Opoziția croată a dat expresiune acestei nemulțumiri cu „separația” promisă, în ședința de Marți a saborului croat acuzând majoritatea saborului că e *maghiaronă*.

Despre decursul acestei ședințe A. T. U. i se anunță din Zagreb următoarele:

Grecia și Quadrupla.

Destăinuri senzaționale.

Regele Constantin a volt să intre în acțiune alături de Quadrupla. — Situația dela Salonic. — Supușii austro-germani, bulgari și turci invitați să plece din Salonic. — Puterile centrale vor ataca Salonicul. — Ultimatum Greciei. — Quadrupla face foarte mari pregătiri în sudul Macedoniei.

Arad, 23 Decembrie.

Correspondentul din Londra al lui „Journal de Genève” scrie că impopularitatea regelui Constantin a început să scadă în Anglia în intensitatea ei. Englezii văd că regele Greciei a fost constrâns să cedeze presiunii engleze și începe să înțeleagă situația lui grea.

Correspondentul ziarului din Geneva ne dă interesante amănunte din actele vechi privitoare la expedițiunea balcanică. La începutul acestui an *Grecia a fost aplicată să pună la dispoziția Franței și Angliei flota sa și vapoarele de transport în interesul expediției împotriva Dardanelor*. Rusiei nu i-a fost simpat, ca Grecia să ia parte la ocuparea Constantinopolului și planul nu s'a realizat.

În Aprilie, prințul Gheorghe a părăsit Parisul ducându-se la Atena ca să-i prezinte regelui Constantin un proiect, care avea de scop *cooperarea armatelor Greciei cu armatele antantei*. Prințul Gheorghe înainte de plecare a urmat tratative amănunțite cu bărbajii de stat conducători ai Franței. Regele Constantin a primit cu simpatie propunerea prințului Gheorghe și după consultațiunile sale cu *ministerul Gunaris s'a declarat aplicat să trimită o armată expediționară împotriva liniei Ceatalgea*. Acum a urmat cea dintâi mare surprindere. *Aliații au refuzat ofertul regelui Constantin*.

Dacă diplomația aliaților n'ar fi făcut greșeli după greșeli, Grecia s'ar găsi azi alături de antantă. *Dar aliații au întârziat pretutindeni, în Bulgaria, Grecia și România*. Correspondentul ziarului din Geneva observă că opinia publică engleză cu toate aceste e încă de credința că n'au pierdut războiul.

„Kölnische Zeitung” anunță din Sofia, că Grecia a fost încumostințată de concepția bulgară, că *astăzi nu mai poate fi menținută ideea zonei neutre, creată prin acordul intervenit mai înainte*. Totuși trecerea graniței grecești de către trupe bulgare nu este încă plănuită, cu toate desavantajele, ce pot rezulta, în urma pregătirilor neturburate ale trupelor Quadruplei pe teritoriul grec. Tratativele următoare nu pot fi date publicității.

„L'Oeuvre” crede, că dacă numărul singur ar decide, Salonicul nu va putea fi menținut. Pentru o ofensivă puternică spre nord este nevoie de 800.000 de oameni, deoarece ar trebui să se înainteze în formă de evantai spre Albania, Niș, Tracia și Sofia. Guvernul grec a acordat aliaților dreptul de a face fortificații suficiente, dar colonelul *Pallis* a repetat declarația, că nu va pune nici o piedecă Bulgarilor, cari vor urmări trupele Quadruplei pe teritoriul grec. Trupele grecești au și început să se retragă pe malul drept al Vardarului și la vest de linia Doiran—Salonic, făcând astfel liberă granița pentru *trecerea Bulgarilor, ceea ce așteaptă să se întâmple în curând*.

Populația din Salonic — după cum se anunță — e foarte neluștită din cauza plecării trupelor grecești. Numeroși supuși austriei, ungari și germani au părăsit orașul. *Trupele grecești s'au dus la Verria și Sorovici*. Aliații voiesc, afirmativ, să-și sprijinească noul front cu o a doua linie ce s'ar întinde dela Karasull îndărăt până la Lahana. Se lucrează cu zor la fortificații. Populația Salonicului se teme, că orașul ve deveni teritor de război, deoa-

rece, în port staționează multe vase de război, gata de a interveni. Conform celor mai noi dispozițiuni în Salonic va rămâne o întreagă divizie grecească. Aliații proiectează să ia în stăpânire întreg orașul, au luat deja și măsuri de siguranță. Consulatele puterilor centrale, precum și al Bulgariei și al Turciei sunt supravegiate cu rigurozitate.

Se anunță din Salonic, că consuli austro-ungar, german, turc și bulgar, din Salonic, înainte de a părăsi orașul au invitat pe toți supușii austriei, germani, turci și bulgari să părăsească imediat Salonicul.

Știri din Salonic anunță că *autoritățile militare franco-engleze au preluat conducerea autorităților civile grecești din Salonic*.

Ziarele franceze primesc știrea că *puterile centrale concentrează masse mari de trupe în preajma Strumiței, cu cari vor să atace Salonicul*.

Acest atac se afirmă că ar fi plănuit să se dea peste 2 săptămâni.

Se anunță din Malta: În urma deciziunii guvernului grec de a lăsa trupelor anglo-franceze Salonicul ca bază de operațiuni contra puterilor centrale, acestea din urmă au trimis un ultimatum la Atena, prin care acordă Greciei trei zile pentru a cere reîmbarcarea trupelor anglo-franceze, după care trupele bulgaro-germane vor trece frontiera greacă, netinând seamă de neutralitatea greacă.

Acest ultimatum ar fi produs o profundă îngrijorare la Atena.

„Corriere della Sera” i se anunță din Salonic: Aviatorii francezi au constatat în cursul sborurilor lor de recunoaștere că Bulgarii au numai puține trupe între Doiran și Gevgeli. Forțele lor principale se găsesc cu 14 klm. mai îndărăt. Pe linia Suokovlja-Mielkovo-Valandovo-Rabrovo nu s'au putut descoperi trupe austro-ungare sau germane. Bulgarii sunt ocupați cu repararea pagubelor mari pricinuite de aliați. Până acum nu s'au arătat deasupra pozițiilor aliaților aviatori dușmani. Aliații au prefăcut întreaga valea Vardarului inferior, dela lacurile Ardzan și Amatovo până la Salonic într-o tabără puternic întărită. Ei întregesc și sporesc mereu depozitele existente de material de război și munițiune, cu noul tunuri, cal, animale de jug, automobile, biciclete, aeroplane și trenuri întregi cu locomobile. Urișele preparative încep să trezească o mare neliniște între populația care dovedește și afară de aceasta simțiminte neprietenești față de aliați.

După rapoartele primite de zierele pariziene, generalul *Sarrail* a declarat, că în urma ultimei înțelegeri cu statul major grecesc Francezilor și Englezilor li s'a asigurat *libertate de operațiune*.

După părerea experților linia paralelă de tranșee anglo-franceză construită la granița sârbească e bine întărită împotriva oricărui pericol. În cazul unei eventuale invazii trebuie să se conteze la o apărare puternică a terenului din fața Salonicului.

Se anunță din Roma: În *Argyrocastro* a fost proclamată starea de asediu. Se pretinde, că s'ar fi descoperit o conjurație musulmană. Musulmanii ar fi adus în secret în oraș arme și muniție. Intre Musulmanii din Albania a provocat mare agitație știrea despre apropierea armatelor bulgare. (*Argyrocastro*, oraș în Albania de sud, cam la 80 klm. departe de Valona, în direcția spre sudost).

Războiul european.

Armata sârbă.

Londra. — Agenției Reuter i se anunță din Scutari: Mare parte din armata sârbă se află în Albania și în Muntenegru, unde s'a retras în lagăre dealungul mării. Cu toate considerabilele pierderi în material și oameni *armata sârbă rămâne un factor important în desfășurarea viitoare a războiului*, întru cât ea a reușit să se retragă în cea mai complectă ordine fără a fi primit o singură luptă decisivă. Faptul acesta a îndemnat-o pe împătrita înțelegere să continue debarcările la Salonic și acțiunea balcanică, deoarece oricât de târziu *înțelegerea speră totuși să reușească a alunga inamicul*.

Congresul național al socialiștilor francezi.

Paris. — „Guerre Sociale” scrie: congresul de ieri ținut de „Federation Socialiste dela Seine” s'a discutat proiectul ce se va prezenta în congresul național ce se va întruni peste opt zile la Paris și în purul *desbaterii chestiilor de pace* s'au petrecut scene sgomotoase și foarte agitate. De asemenea la pertractarea relațiilor diferitelor caste sociale ale Internaționalei.

Deputatul *Longuet* exprimă necesitatea ca la aranjarea *chestiei Alsaciene* să fie consultată populația. Spune apoi că *pacea nu-i permisă să se încheie nici prea curând, dar nici prea târziu*.

Deputatul *Lavel* spune că poate fi în interesul Franței și a muncitorimei, ea într-o bună zi să nu mai dea atențiune *tratamentului dela Londra împotriva unei păci separate*.

Cei mai mulți aderenți a avut proiectul deputatului *Renaudel* care spune că

războiul trebuie continuat până la zdrobirea imperialismului german, iar restabilirea situațiilor numai atunci se va putea face dacă minoritatea socialiștilor germani se destace de majoritatea lui Scheidemann, și în fine dacă în Alsacia Lorena se va restitui justiția de mai înainte.

Proiectul de război a lui *Renaudel* a obținut 6000 iar a lui *Longuet* 3800 voturi.

Zdrobită Germania!

Stockholm. — Sub titlul „Criza” *Novoje Vremja* publică un articol în care scrie că *liniștea dominantă pe toate fronturile trezește iluzia că catastrofa finală s'apropie de sfârșitul ei natural*. Această iluzie este adevărată prin nota împăratului *Wilhelm* către *Francisc Iosif* în care spune că expediția de pedeapsă din Serbia s'a terminat, asasinarea moștenitorului este răbunată, terminându-se cu aceasta adevăratul motiv al războiului. E sigur însă că *Germanii își vor da toate sforțările și se pregătesc zi și noapte pentru ca la primăvară să poată da luptele decisive acolo unde nădăjduiesc o învingere sigură*. Pentru Rusia singura scăpare și soluție este: *zdrobirea Germaniei!*

Programul naval al Japoniei.

Tokio. — În jurul discuțiilor de indemnitate, ministrul de marină a declarat că noul program acceptat de consiliul de război, are planul construirii a două flote compuse în parte din patru hiperdreadnoughte și patru crucișătoare cuirasate. Realizarea programului reclamă timp de cinci ani, cu începerea dela anul 1917 și fără să se socotească cheltuielile pregătitoare din 1916, o sumă de două sute cincizeci milioane yen.

Concentrări engleze la Suez.

Geneva. — Săptămâna aceasta a sosit la Suez armata engleză de 70.000 soldați compusă în parte preponderantă din soldați indieni și australieni. Comanda militară engleză vrea să concentreze la canalul Suez 200.000 oameni, iar în Egipt 300.000.

Ridicarea contingentului armatelor în Anglia.

Londra. — Camera din Londra a primit cu unanimitate proiectul de lege referitor la ridicarea contingentului de armată cu un milion de oameni.

x **Pieptare** (sweter) din păr de cămilă, pantalon, velințe, tricote, tricote de mătășă și de hârtie, ciorapi de păr, mănuși și tot felul de obiecte pentru iarnă, pardesiuri de gumă, pălării elegante, cravate, albituri etc., în asortiment bogat, cu prețuri foarte ieftine în *prăvălia de modă pentru bărbați „Chic”, Arad*, bulevardul Andrassy Nr. 16.

x **Trăsuri pentru copii**, scăunele pentru copii, jucării dela cele mai ieftine până la cele mai fine, apoi elegante reticule pentru dame, garnituri pentru călătorie, manicur și garnituri de pieptare și tot felul de cadouri, obiecte pentru soldați etc., asortiment foarte bogat la *Hegedüs Gyula, Arad*, bulevardul Andrassy Nr. 16.

x **Ocaziune specială!** Am reușit să cumpăr ieftin dela un renumit fabricant german un stoc de cele mai fine fabricate de piele și anume: reticule pentru dame și pungulițe pentru bani mărunți. În consecință sunt în situația a oferi on. mei mușterii toate aceste mărfuri cu prețuri convenabile. *Marele magazin Fischer, Arad.*

Ultima ora.

REGELE PETRU IN SALONIC.

Sofia. — Regele Petru a sosit la Salonic, unde va rămâne deocamdată.

ASEDIAREA CELEI MAI PUTERNICI LINII DE APĂRARE A MUNTENEGRULUI.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul presel: Cea mai puternică linie de apărare a Muntenegrului e Valea Tarel, care e mărginită de înălțimi până la 1500 metri. Riul Tara are curs foarte rapid și feroce. Generalii Vukovci și Stepanovici au betonat pozițiile naturale de apărare și le apăra cu îndârjire.

SVON DESPRE O REMANIERE A GUVERNULUI UNGAR.

București. — Ziarul „Libertatea” are informația din Budapesta că primul-ministru contele *Stellan Tisza* s'a constăut cu membrii opoziției ungare, contele *Andrassy* și contele *Apponyi*, pentruca opoziția ungară să dea concurs intru toate guvernului, 5 membri marcanți al opoziției intrând în guvern. Aceștia ar fi contele *M. Károlyi*, contele *Luliu Andrassy*, contele *Albert Apponyi*, contele *Aladár Zichy* și *Luliu Justh*. Se știe însă, că *Justh* refuză să primească portofoliu ministerial, de când a refuzat să mai poarte decorațiile primite din partea monarhului *Francisc Iosif* și a trimis înapoi toate diplomele prin care i s'au conferit titluri onorifice. În cazul acesta locul lui *Justh* după toate probabilitățile îl va lua sau *Wekerle* sau contele *Teodor Bathydny*.

Prin urmare va ieși din guvern: ministrul de finanțe *Ion Teleszky*, ministrul de culte *Jankovich* și ministrul personal al monarhului baronul *Ervin Rösner*. S'ar forma încă trei ministere fără portofoliu, 2 pentru opoziție și unul pentru guvern.

Contele *Apponyi* va lua cultele sau va primi să fie ministru personal al monarhului austro-ungar.

DEMERSUL ANTANTEI PE LĂNGĂ GUVERNUL ROMÂN.

Constantinopol. — Antanta a remis o nouă notă guvernului român cerând liberă trecere pe seama trupelor rusești pe teritoriul român. Antanta fixează termen scurt pentru răspunsul guvernului român la această notă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNȚ.

Caut

un scriitor

umblat în afacerile advocaționale. Ofertele să se trimită scrisorului. Postul e de ocupat momentan.

Dr. REMUS FURDUI
advocat.

(Fu 25 2-3)

Câmpeni (Topánfalva).

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil LAURENTIU LUCA.

Cafea

trimit franco — ramburs 5 chile. Cuba L Santos 24.— coroane.

Da 2571-10

JULIU DRĂGAN
Fiume.

Casier sau casieră,

găsește angajament, la institutul nostru cu începere de 1 Ianuarie 1916 st. n. pe lângă salariu începător de 100 Cor. pe lună, tantiemă statutară și eventuală remunerație din profitul net. Actele și cererile de informații să ni se trimită cât mai în grabă.

„CĂMPIANA”

institut de credit și economii
societate pe acții în Mocs.
(Kolozs m.)

(Ca 2570-3)

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anul 1913 — 1914

Vin alb — — — 1.40 1.15

Rizling — — — 1.50 1.20

Roșu de Minia — — 1.80 1.30

Carbonet — — — 1.60 —

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb — — — — 88

Rizling — — — — 90

Șiller — — — — 96

Vinul se expiază cu rambursă dela 60 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni

Pentru calitatea vinului garantez

nr. 2512

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri

Világos (Arad)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Türth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrassy, colțul Salacz utca

Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

FARMACIA
KÁRPÁTI JÁNOS,

ARAD, ÎN COLȚUL PIEȚEI BO
SZA ISTVÁN, vs-à-vs de gara trenului electric.

Cafea ieftină de Crăciun.

Firma noastră de import F. A. DEGAN în FIUME (Postașok nr. 163) ne avizează că a primit un tranșe sport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tarreduse. — Scrieți românește!

No. 1 Cafea Santos, aleasă și frumoasă 1 kgr. 4.80 cor
" 10 " Cuba fină, frumoasă 1 kgr. . 5.00 "
" 14 " Cuba cea mai fină 1 kgr. . 5.40 "
" 15 " Cuba mărgelă aleasă 1 kgr. . 5.80 "
" 16 " Cuba specialitate 1 kgr. . 5.80 "
" 24 " Ceylon fină 1 kgr. . 5.60 "
" 21 " Java aurie 1 kgr. . 5.40 "
" 106 " „Victoria” cea mai fină mixtură
1 kgr. 5.80 "

5 kgr. se trimit cu poșta francat și vămuit prin rambursă.

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Provedeți-vă timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere

NIG. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitorie artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat

în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisdădiei 43.

o ascuțitorie pentru cușite artistice și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută totfelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfeclor și mașinelor pentru tunderea părului și barbel ofer garanția cea mai mare.

VI 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimiterea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, repa rări, lucrări de cuștar, șlefuirii de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

Pielării (Co 2127)

talpe
achizite p. ghete
instrumente pentru

canțofari și cismari

se pot procura mai bine
la

Gyöngy Sándor

magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și tapetă răsplătită cu medalia respectivă)